

koncept rozvoje kultury mestské části Praha / I I pro horizont 2030

Tento dokument je výsledkem práce studentů 1. ročníku
magisterského studia Katedry produkce Divadelní fakulty
Akademie múzických umění v Praze.

Je výstupem semestrálního zkoumání kultury v lokalitách
Prahy 3. Nabízí k úvaze několik témat, které by bylo dobré
zohlednit v oficiálních rozvojových materiálech či koncepcích
MČ Prahy 3.

Praha / I I dnes

Praha /|| je místo, kde chcete nejen bydlet, ale i žít! Je zde mnoho kulturních institucí (Kino Aero, Divadlo Ponec, malé žižkovské nezávislé galerie, Žižkovská noc, Zažít město jinak...), dostatek možností k setkání a v neposlední řadě etablovaná značka „Žižkov“, která láká dát si pivo, víno a nebo třeba klidně turka. Místní jsou a chtějí být na svou čtvrť hrdí. Jako dominanty Prahy 3 z dotazníku vzešel Vítkov, Žižkovská věž, Kostel Nejsvětějšího srdce Páně a Parukářka.

Nejčastěji jmenovanými slabými stránkami městské části Praha 3 byly především špinavé ulice, Nákladové nádraží Žižkov, hrozba gentrifikace, neexistence muzea a současný stav náměstí Radost. Jako místa volající po obnově a regeneraci bylo jmenováno nejčastěji právě Nákladové nádraží a Radost, vedle nich pak Olšanské náměstí. S Žižkovem se podle některých odpovědí může i dnes pojit pověst nebezpečné, chudé a špinavé čtvrti, což sice pro Prahu 3 již neplatí, ale například Koněvova a Husitská ulice bohužel stále působí jako ulice plné mafie a heren.

vize

vize

vize

Pohádka o krásné Praze /II v roce 2030

Bylo nebylo. Na Žižkově by chtěl žít každý. Je to čistá a příjemně živoucí čtvrť, kde lidé žijí ve vzájemné pospolitosti, důvěře, otevřenosti a ohleduplnosti. Je zde pestrá paleta nejrozličnějších podniků - ať už tradičních hospůdek, útulných kaváren, bister s rozmanitými pochutinami, galerií nebo třeba center pro děti i seniory. Prostředí je zde přátelské, posedává se na ulicích, v parku, okna jsou otevřená a všude jsou lidé.

Kultuře se zde obecně dobře daří. Ne snad že by zde byly nějaké honosné kulturní domy - kultura je jakoby všudypřítomná. S kulturou se zkrátka počítá - ať už se jedná o podporu galerií, divadel či festivalů nebo sousedských aktivit - Praha /|| si je důležitosti takové podpory vědoma. A to v celé šíři svého území, nejen na Žižkově, ale i Jarově, části Vinohrad i Vysočan. To, že kulturou je tato městská část proycena dokazuje i stále se rozrůstající kulturní čtvrť na území bývalého Nákladového nádraží Žižkov. To, co dříve bývalo bezútěšným brownfieldem je dnes ukázkou smysluplného rozvoje města. A víte, jak to všechno začalo? Tak si zajděte

do Muzea paměti Žižkova - to je ta zajímavá kontejnerová stavba na konci třídy Jiřího z Poděbrad. To, že se to kdysi jmenovalo Koněvova si dnes již nikdo nepamatuje...

A tak se Praha 3 staví ke všemu: je sebejistá a uvědomuje si svá silná stejně jako slabá místa. Ta slabá díky otevřenosti svých obyvatel a tím pádem i samosprávy zvládá přetvářet v nové možnosti. Nebojí se změny a chápe, že proces tvorby kulturních míst tkví v aktivním hledání kompromisů. Proto se na Praze 3 společně dobře žije.

témata
možného
rozvoje

témata
možného

rozvoje

téma 1.

místo pro dobrý život

„Cejch špatné čtvrti sem nalákal různé subkultury, což vedlo k rozmanitému, otevřenému a tolerantnímu prostředí, ve kterém kvete kreativita, soudržnost a nepřijímá nikoho, kdo by chtěl tento „ekosystém“ narušit.“

Jirka, obyvatel Žižkova, 32 let

Praha 3 je diverzní lokalita, kde panuje “vlídný kontrast” s důrazem na rozmanitost kulturních institucí a občanských aktivit. Praha 3 je místo, kde se dobře žije. Má dobrou konektivitu mezi lidmi, každý si tu najde své - galerie, hospůdky, galanterie, aj. Praha 3 je „rochu víc pivo než víno, trochu víc turek než flat white“. Je přirozeně kreativní - disponuje kulturními institucemi vysokého umění, významnou architekturou, přírodními památkami, ale i novými kulturními subjekty a sousedskými spolky. To vše má podporu svrchu a existuje ve vzájemné kooperaci. Praha 3 je diverzní - zastoupení si najdou všechny skupiny obyvatel a etnik, na které je jejich městská část náležitě hrdá. Praha 3 jenepřikrášlená a ryzí. Nepřestává

se proměňovat, nespokojí se s dědictvím zítřka, ale staví na něm a rozvíjí ho.

Městská část má na co navazovat, vládne jí vlídný kontrast. Ten je hmatatelný ve všech vrstvách městské části - od jejího umístění mezi přírodními dominantami, od starých kostelů po ty nové... Najdeme u nás zastoupení všech skupin obyvatel města, multikulturalita je naší velkou devizou. Naše síla je v rozmanitosti a zároveň v propojení a komunitnosti se svobodným duchem. Prostor dostávají všechny názory a přístupy k životu ve městě stejně rovně.

Kultura je tu živá, kvalitní, nejsou to instituce národního významu, ale vytváří kompaktní kulturní podhoubí. Výše zmíněná vlídnost se tu promítá právě do kulturního života.

Na Praze 3 máme kulturní instituce všeho druhu. Vysoké umění se u nás mísí s kulturou hospod a sousedství. Máme místa, na která musíme být náležitě hrdí a musíme je střežit

(pod záštitou kulturní příspěvkové organizace Za Trojku najdeme nádherný budovou historický a obsahem současný prostor Atrium, dále pak KD Vozovna, taneční a celonárodně významné Divadlo Ponec, Palác Akropolis, alternativní prostor scénických umění Venuše ve Švehlovce, legendární Divadlo Jára Cimrmana, architektonickou perlu Prahy Žižkovský televizní vysílač a nespočet dalších). Jsme kulturně vybavená čtvrť, kultura se u nás rozvíjí uvnitř domů, stejně jako na ulicích (Žižkovský Montmartre pracující s místními umělci) či vnitroblocích (spolky oživující fyzickou i náplňovou podobu vnitřku místních nádherných činžovních domů). Nic není nemožné, aktivně pracujeme na seberozvoji skrze podporovanou kulturu a umění. Městská část umí organizovat a vzdělávat, umí si i hrát a bavit se.

podněty I.

Níže uvedené náměty popisují projekty, instituce či již stávající aktivity, které pomáhají nebo mohou pomoci rozvoji tématu 1.

- tzn. má-li být Praha 3 „živým místem pro dobrý život“, měla by místní samospráva následující podněty vzít v potaz:

- Kulturní instituce ctíci lokalitu (Muzeum na Vítkově, galerie Toyen, žižkovské hřbitovy a mnohé další)

- Zapojení obyvatel skrze informovanost (kvalitní informační portál, kulturní mapa Prahy 3, kalendář akcí), participaci, dobrou dostupnost, zapojení lidí do územního rozvoje, zapojení kulturních institucí do dialogu o rozvoji Prahy 3

- Dotační politika pro všechny

- Přímý kontakt se samosprávou (koordinátor pro participaci, sousedské vztahy, koordinace rodinných i seniorských aktivit a jejich vzájemné provázání, sociální politika a pomoc potřebným, před kterými nezavíráme oči)

- Spolupráce, propagace, diskuse a participace institucí - nechceme konkurenci, chceme vzájemnost a toleranci (Role Za Trojku = zaštitění všech zástupců kultury na Praze 3)
- Menší administrativní zátěž kulturních projektů a iniciativ obyvatel
- Podpora vztahu institucí a míst v jejich okolí
- Pražský Montmartre (kontrast ulice a umění)
- Žižkovský masopust (zapojení spolků, obyvatel - iniciativa MČ)
- Podpora Atria a KC Vozovny jako komunitních lokálních center - související program a jeho pilíře
- Za Trojku koordinátor a propojovatel

- sousedská role v lokalitě Atria a KC Vozovna
- koordinační a koprodukční role
- živé a komunitu propojující kostely (Žižkostel, Kostel Nejsvětějšího srdce Páně)
- Žižkovské mezidvorky
- Aktivní a využívané Informační centrum Prahy 3
- Sportovní aktivity, procházky po Praze 3 (Paměť města, Praha neznámá)
- Živá nádraží, kterými je Praha 3 vymezena (budoucnost hlavně v NNŽ)

- Žižkovské hřbitovy a jejich význam pro kulturu městské části (jsou to pietní místa, ale zároveň parky plné dějin obyvatel Prahy, městská část chce současné obyvatele aktivně vzdělávat a zároveň ctít tradici)

téma 2. odkazy osobností

„Prostor je sám o sobě inspirativní natolik, že lidé, kteří tam bydlí kreativě přispívají. Například Olšanské hřbitovy jsou jedna velká galerie uměleckých děl sochařů.“

Veronika, Vinohrady, 18 let

Městská část stojí na silných osobnostech, ať už historických nebo soudobých. Snahou by mělo být tyto odkazy živit a rozvíjet.

Praha 3 stojí na osobnostech historických i současných. Děkuje jim nepateticky. Praha 3 stojí na své historii pevně, obyvatelé ji znají, zároveň je ale neustále připomínána a doplňována se strany městské části tak, aby nabídla pohled na události dějin z různých úhlů. Aktivně se bude rozvíjet fenomén žižkovanství ve vztahu k historii - v časech prosperity i v časech krize drží Praha 3 při sobě, neváhá se dobře bavit i si podat ruku, není pohodlná, je zásadová. Městská část chce dál ctít odkaz

Jana Žižky a dalších - ti dávají Praze 3 jméno a hrdost. Zároveň je zásadní, aby se vedle odkazu těchto osobností českých dějin postavila i další jména, včetně těch současných, kterými se Žižkov může pyšnit. Praha 3 ctí spíš činy než jména a spíš charakter než viditelnost. Jako poctu současnosti se městská část chce bavit s obyvateli, propojovat je a podporovat jejich nápady a aktivity.

podněty II.

Jak by Praha 3 měla ctít svou historii a zapojovat ji aktivně do života současných obyvatel:

- Dny bohatého žižkovského kulturního dědictví - po jakých osobnostech je Praha 3 pojmenovaná, jaké osobnosti ji zakládaly a za jakých okolností
- Informační štítky, které obyvatele vzdělávají o historii a kontextech míst
- Nové Muzeum historie Žižkova
- Vzdělávací programy - Velká husitská hra, sousedské bojovky a šipkované, procházky s různými kulturními institucemi, aktivní zapojení samosprávy do občanských aktivit a vice versa
- Knížky, aplikace, videa, infotabule, zapojení mateřských a základních škol

- Mikropříběhy, paměť Žižkova, skládání příběhů vzniku
čtvrťi včetně problematických oblastí a témat

téma 3. nákladové nádraží jako centrum kreativní čtvrti

„Žižkov je svéjaký (má svou hlavu). Originál s nezaměnitelnou atmosférou, která se těžko popisuje. Plný života, ale má i své klidné části. Drží se v něm kulturní alternativa.“

Milan, Žižkov, 56 let

Jedno z nejdiskutovanějších témat Prahy 3 otevírá možnost se nad jeho budoucností zamýšlet jako nad styčným bodem celé kulturní čtvrti s přesahem za hranice městské části.

Nákladové nádraží Žižkov je de facto projekt, ale je tak důležitý, že ho stavíme na roveň ostatních oblastí. Je to kulturní a společenské téma nad mnohá ostatní. Je to nová příležitost, nová část města, žižkovsky ojedinělá záležitost. Jedná se o kulturní památku, ale užívají ji také lidé, kteří v ní aktivně budují a získávají nejen nové kulturní, ale i další společenské zkušenosti. Propojuje se tu bydlení se vzděláním, kultura s architekturou, okraj čtvrti se stává kulturním středem města. Nákladové nádraží je celoměstsky významným subjektem.

Reflektuje současné trendy, ale nevybočuje z principu a ducha Prahy 3 - pěstuje ho! Budoucí Nákladové nádraží Žižkov je zkrátka novým veřejně vybaveným celopražským centrem, které v sobě sdružuje bydlení, vzdělávání, sport, kulturu, dostupnost a ekologickou udržitelnost.

**analytická
část**

analytická

část

metodika

V první řadě byla provedena rešerše stávajících dostupných strategických plánů a koncepčních materiálů Prahy a MČ Praha 3, ze kterých se vycházelo. Dále bylo zmapováno kulturní prostředí MČ a vytipováno přes 100 jejich významných kulturních aktérů, institucí i organizátorů, kteří v dané oblasti působí. Následně byl proveden kvalitativní výzkum mezi vybranými 23 respondenty (převážně telefonickou formou), který obsahoval 15 otázek zaměřených na silné a slabé stránky MČ a její možné vize. Výsledná data byla zaznamenána do elektronického dotazníku, na jehož základě se jednotlivé odpovědi na otázky navzájem porovnávaly a hledaly se mezi nimi shodné odpovědi i témata, aby z nich bylo možné vyvodit závěry. Právě naslouchání aktivním kulturním aktérům bylo důležité zejména proto, aby bylo možné utvořit si bližší obrázek o fungování kultury v městské části, a lépe tak porozumět prostředí, ve kterém se nachází příspěvková organizace Za Trojku.

Výsledky analýzy silných a slabých stránek a vizí kulturního prostředí na Praze 3 budou představeny radnímu pro oblast kultury, ochrany památek a strategického plánu a ředitelce příspěvkové organizace Za Trojku.

Výsledky analýzy a návrhy priorit a opatření jsou k nalezení na dalších stránkách tohoto dokumentu.

shrnutí analýzy

V rámci kvalitativního dotazníkového šetření bylo zjištěno, že Praha 3 je především skvělou lokalitou k bydlení. Je zde mnoho kulturních institucí (kino Aero, divadlo Ponec, galerie, Žižkovská noc, Zažít město jinak...), dostatek možností k setkání a v neposlední řadě samotná značka "Žižkov". Místní jsou a chtějí být na svou čtvrť hrdí. Jako dominanty Prahy 3 z dotazníku vzešel Vítkov, Žižkovská věž, Kostel Nejsvětějšího srdce Páně a Parukářka.

Nejčastěji jmenovanými slabými stránkami městské části byly především špinavé ulice, současný stav Nákladového nádraží, hrozba gentrifikace a současný stav náměstí Radost.

Jako místa volající po obnově a regeneraci byla jmenována nejčastěji právě Nákladové nádraží a Radost, vedle nich pak Olšanské náměstí a Mahlerovy sady. Se Žižkovem se podle některých dotazovaných může stále pojít pověst nebezpečné, chudé a špinavé čtvrti. To sice pro dnešní Prahu 3 jako celek již neplatí, ale například Koněvova a Husitská ulice bohužel stále mohou působit jako ulice plné mafie a heren.

Při zamyšlení se nad budoucností si většina dotazovaných přeje, aby si Praha 3 zachovala svou atmosféru a svá současná ikonická kulturní místa a akce.

demografie

K 31. 3. 2020 na území MČ Praha 3 žilo dle Českého statistického úřadu (ČSÚ) celkem 75 910 obyvatel (z toho 37 506 žen a 38 404 mužů).

Další demografické údaje dle ČSÚ platné k 1. čtvrtletí 2019:

Živě narození:	240
Zemřelí:	201
Přistěhovalí:	1 278
Vystěhovalí:	1 448

otázky

otázky

otázky

silné stránky a pozitiva

- 1.1 Co považujete za nejzásadnější silné stránky Prahy 3 (obecně/kultura)?
- 1.2 Pojmenujte nejlepší živé akce či kulturní iniciativy na Praze 3.
- 1.3. Co je podle Vás 5 nejvýznamnějších dominant Prahy 3 (architektura, instituce, přírodní památky)?
- 1.4 Jaká je Vaše nejlepší zkušenost, rozhovor, nebo moment týkající se Prahy 3?
- 1.5 Co považujete za největší výhody Prahy 3, oproti jiným městským částem? V čem je napřed, či v dobrém smyslu jiná?

slabé stránky a negativa

2.1 Co považujete za nejzásadnější slabé stránky Prahy 3?

2.2 Pojmenujte nejproblematictější živé akce a kulturní iniciativy na Praze 3.

2.3 Co považujete za pět nejhorších dominant Prahy 3?

2.4 Z pohledu věkového rozvětvení občanů žijících na Praze 3; která věková skupina v rámci zájemců o kulturní akce na Praze 3 absentuje?

2.5 Existuje něco, co Praze 3 snižuje / ničí renomé v porovnání s dalšími pražskými městskými částmi? Pokud ano, o co se jedná?

vize

3.1 Jak vypadá kulturní Praha 3 v ideálním světě za pět let a jaké zásadní kroky k tomuto ideálnímu stavu vedou?

3.2 Pojmenujte pilíře, které za pět let jednoznačně identifikují tvář Prahy 3 - témata „Trojky“.

3.3 Těžiště kulturních a komunitních aktivit spatřujete za deset let v jakých lokalitách a subjektech?

3.4 Jak je vize Vašeho subjektu spojená s budoucí Prahou 3?

3.5 Vyslovte prosím svá přání směrem k Praze 3.

seznam dotázaných

- Zbyšek Říha / Venuše ve Švehlovce
- REMEDIUM Praha o.p.s.
- Radim Ekart - Festivity Services s.r.o. - Sound Festival
- SZM MČ Praha 3 a.s.
- Pavel Trojan / Vedoucí Odboru vnějších vztahů a kultury, Praha 3
- Eva Hájková / Vedoucí Oddělení kultury a památkové péče, Praha 3
- Yvona Kreuzmannová
- Eva Jansová / Městská knihovna, pobočka Žižkov
- Městská knihovna v Praze pobočka Vozovna
- Gordon Stone / žižkovšiška / CitySpy Mapping
- Jiří Flígl / Kino Aero
- Polagraph
- Ewan McLaren / Live Performance Bazaar, z.s. (produkce Bazaar Festivalu)
- R-Mosty, z.s. / Komunitní centrum Husitská / SUTERÉN
- Jana Rumlenová (ředitelka ŽDJC) - přepis tel. hovoru
- Jakub Hradilek / Studio Truhlárna

- František Fekete / zástupce nezávislých galerií / 35m2
- Jitka Jeřábková / IPR Praha / garant území Prahy 3
- Matěj Michálek Žaloudek / zastupitel Prahy 3 za Zelené,
předseda výboru pro
územní rozvoj
- Mikuláš Novotný / Nau Gallery
- Jana Belecová / MČ Praha 3, (bývalá) radní pro kulturu
- Martin Louda / Dům Radost (jeden z investorů a výkonný
manažer a
- Tomáš Mikeska / místostarosta MČ P3
- Mgr. Pavel Křeček, člen rady městské části Praha 3
pro kulturu a strategické plánování

swot

silné stránky	slabé stránky
rozmanitost blízkost centra brand Žižkova kultura a umění hospodská kultura – Aero kino TV tower	stav Nákladového nádraží nevyužitý potenciál veřejného prostoru alkoturismus – Klinika
příležitosti	hrozby
udržení vlastní atmosféry práce s historickým odkazem	hrozba gentrifikace komplikace při pořádání akcí, složitá administrativa

zdroje

Webové zdroje

Metodika mapování kultury v hl. m. Praze:

<http://kreativnipraha.eu/uploads/assets/ke-stazeni/Metodika%20mapovani%20kultury%20v%20HMP%20.pdf>

Strategický plán hl. m. Prahy: <http://strategie.iprpraha.cz>

Strategický plán rozvoje Prahy 3: <https://www.praha3.cz/samosprava/oblasti/strategicky-plan-rozvoje>

Demografické údaje: <https://www.czso.cz/csu/czso/d-obyvatelstvo--33xyrnfmcj>

Odkazy na další zdroje

https://www.idnes.cz/bydleni/na-navsteve/praha-zizkov-cinzaky-pavlace-televizni-vysilac-trhy-sady-zizkovska-vez.A200322_133454_dum_osobnosti_web